

Bijzondere nestplaats van een paartje Blauwe Kiekendief *Circus cyaneus* in Drenthe

Jannes Santing

Op 21 juni 1996 vond Lieuwe Trul, medewerker van Staatsbosbeheer, een roofvogelnest op de grond, in een perceel douglasspar *Pseudotsuga menziesii* in de boswachterij Gieten/Borger. De hoogte van de sparren bedroeg ongeveer 15 m. De vinder dacht met een Buizerd *Buteo buteo* te maken te hebben. Op het moment van de vondst bevatte het nest 3 eieren.

Op 28 juni bracht ik, imker zijnde, samen met boswachter Roel Jonker een bezoek aan het bevruchtungsstation in genoemde boswachterij. Toen hoorde ik voor het eerst van het merkwaardige broedgeval. Roel Jonker toonde mij de nestplaats, maar omdat de vogel direct van het nest vloog toen de auto ter hoogte van het nest stopte, reden we langzaam verder. De boswachter had een aantal takken tussen nest en zandweg gelegd om het nest aan het oog te onttrekken (en dus bescherming te bieden), zodat ik helaas niets zag.

Op 8 juli maakte de boswachter enkele foto's van het nest. Op dat moment waren er 2 jongen en een niet-uitgekomen ei (zie Foto 1). Op 10 juli, wetende dat er al jongen in het nest waren, besloot ik toch maar eens poolshoogte te nemen. Dit vooral omdat de identiteit van de vogel nog steeds niet helemaal zeker was. Toen ik op de fiets tot op enkele meters was genaderd, zag ik een vrouwtje Blauwe Kiekendief op het nest zitten. Ze vloog op en bleef al roepend laag boven de bomen rondvliegen.

In het nest lagen twee jongen van c. 10 dagen oud en een ei. De iris van de jongen was grijsblauw. Er lagen geen prooi-resten in het nest. Om de zaak niet onnodig te verstoren, ging ik zo snel mogelijk weer weg. Op 100 m afstand stelde ik me verdekt op om de nestplaats te observeren. Na enkele minuten arriveerde het mannetje, dat eventjes laag rondcirkelde en ondubbelzinnige identificatie mogelijk maakte. Hij droeg geen prooi. Eind juli hoorde ik van de boswachter dat het nest was gepredeerd. Waarschijnlijk gebeurde dit op 22 juli, mogelijk door een vos *Vulpes vulpes*. Op het nest waren resten van slagpennen en verse bloedsporen herkenbaar. In het nest was het onbevuchte ei achtergebleven (afmetingen 43.49x36.06 mm, digitaal gemeten).

Op 19 september greep ik de gelegenheid het nest en zijn omgeving nader te bestuderen. Het nest lag op de grond in de noordoosthoek van een douglasvak, op ongeveer 700 m afstand van de dichtstbijzijnde bosrand aan de westzijde van de boswachterij. De hoogte van de bomen rondom het nest was naar schatting 15 m (Foto 2), een echt bos kortom. De afstand van het nest tot de dichtstbijzijnde zandweg was 4 m. Aan de overzijde van de weg was een soortgelijk vak, zij het iets gevarieerder van samenstelling met enkele berken *Betula sp.* en fijnsparren *Picea abies*. De dichtstbijzijnde douglas, gemeten vanuit het centrum van het nest, stond op 1.2 m afstand.

Foto 1. Nest van Blauwe Kiekendief, Boswachterij Gieten/Borger, 8 juli 1996 (R. Jonker). *Hen Harrier nest with two nestlings and unhatched egg.*

Foto 2. Nest Blauwe Kiekendief op de grond tussen douglassparren, Boswachterij Gieten/Borger, 19 september 1996 (J. Santing). *Hen Harrier nest amidst Douglas fir.*

Het nestmateriaal bestond overwegend uit dode douglastakken, diverse berkentakken en enkele larikstakken. De takdikte van de bovenste helft van het nest was gelijk aan die van een gemiddeld sperwernest. Er lagen enkele dikkere takken op het nest waarvan de schors was afgeknabbeld (of was het misschien toch natuurlijke verwerking?). Het nest had een diameter van ongeveer 75 cm, de diameter van de nestkom was ongeveer 45 cm en de nesthoogte beliep c. 15 cm.

In Drenthe is de Blauwe Kiekendief een zeldzame broedvogel, met incidenteel territoria of broedgevallen in veenrestanten (van den Brink *et al.* 1996). In 1978 zou er een mogelijk broedgeval in Boswachterij Gieten zijn vastgesteld (van Dijk & van Os 1982). Zelf zag ik eind april 1991 (?) een baltsend vrouwtje in de omgeving van het Meindersveen (gelegen in Boswachterij Borger), wat als potentieel broedgebied kan worden aangemerkt. In het voorjaar van 1996 verbleven er een mannetje en twee vogels in vrouwkleed in het gebied direct ten westen van Boswachterij Gieten/Borger (Lange Veen). Hier ligt een oud beekdal met graslanden en c. 25 ha jonge bosaanplant. Overigens ontbreken in deze omgeving waarnemingen van foeragerende vogels in de broedtijd volledig, ook in 1996. Mogelijk zochten de broedvogels hun voedsel overwegend aan de oostzijde van de boswachterij, waar het veldmuizenaanbod groot was vanwege braakgelegde akkers.

Summary: Unusual nesting site of a Hen Harrier *Circus cyaneus* pair in the province of Drenthe

On 21 June 1996, a Hen Harrier nest with 3 eggs was found in woodland, i.e. in the Forestry of Gieten/Borger (province of Drenthe). The nest was built on the ground in a stand of Douglas fir *Pseudotsuga menziesii* (height of trees 15 m), some 700 m away from the nearest farmland and only 4 m away from the nearest path (Photo 2). The nest was built of dead Douglas fir twigs, including some material from birch and larch, and measured 75 cm in diameter (nest cup 45 cm) and 15 cm in height. Two eggs hatched, the third egg measured 43.49x36.06 mm and did not hatch (Photo 1). The nest was depredated when the nestlings were some 3 weeks old, probably by a fox *Vulpes vulpes*.

Although the foraging sites of the adult birds remained unknown, it is thought that the presence of set-aside land near the forestry (abundance of common voles *Microtus arvalis*) may have caused the birds to settle in the vicinity. The Hen Harrier is a rare and irregular breeding bird on the Dutch mainland, including the province of Drenthe.

Literatuur

- van den Brink H., van Dijk A., van Os B. & Venema P. 1996. Broedvogels van Drenthe. Van Gorcum, Assen.
van Dijk A.J. & van Os B.L.J. 1982. Vogels van Drenthe. Van Gorcum, Assen.

Adres: De Gloep 2, 7875 AJ Exloo

